

Atlas voor gemeenten 2008: Economie in Breda scoort goed, de veiligheid is redelijk maar de woonaantrekkelijkheid en leefbaarheid dalen

versie 30 juni, Onderzoek en Informatie

Vergelijking van 50 steden

Op donderdag 17 april is in de Nieuwe Kerk in Den Haag de nieuwe Atlas voor gemeenten gepresenteerd. In de Atlas worden jaarlijks de vijftig grootste gemeenten van Nederland op meer dan veertig punten met elkaar vergeleken. Verder kent de Atlas 2 belangrijke indexen, de woonaantrekkelijkheidsindex en de sociaal-economische index.

In algemene zin kan worden gesteld dat het steeds beter gaat met de grote Nederlandse steden. Na een lange periode van suburbanisatie blijken veel steden weer in trek te zijn bij jonge en hoogopgeleide mensen. Zij willen graag dichtbij stedelijke voorzieningen als cultuur en horeca wonen. Het resultaat hiervan is dat de bevolking in de steden veel minder vergrijsd dan daarbuiten. Verder is opvallend dat het aandeel van de midden- en hogere inkomensgroepen in de 50 grote steden in de laatste 10 jaar is gestegen van 58% naar 60,5%.

Toch zijn er natuurlijk nog een aantal hardnekkige problemen in de steden, vooral op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Deze problemen doen zich vooral voor in bepaalde delen van de steden. Er ontstaat daar een concentratie van kansarme bevolkingsgroepen in sociale huurwoningen. De problemen lijken met name voort te komen uit de sociaal-economische achterstandspositie van de inwoners van deze wijken. Daarom stellen de onderzoekers van de Atlas dat een verhoging van de arbeidsparticipatie de beste remedie is voor het vergroten van de leefbaarheid in de wijken. Deze bewoners met een sociaal-economische achterstandspositie zien de stad floreren en hun 'buren' daarvan profiteren. De onderzoekers hebben hiervoor de kruitvatindicator bedacht: deze meet op elk punt in Nederland de kansen op een baan (= het aantal banen dat binnen acceptabele reistijd te bereiken is) en het aantal mensen dat om die baan concurreert (het aantal werklozen). De indicator meet dus de onnodige werkloosheid, de werkloosheid die niet wordt verklaard uit het gebrek aan banen.

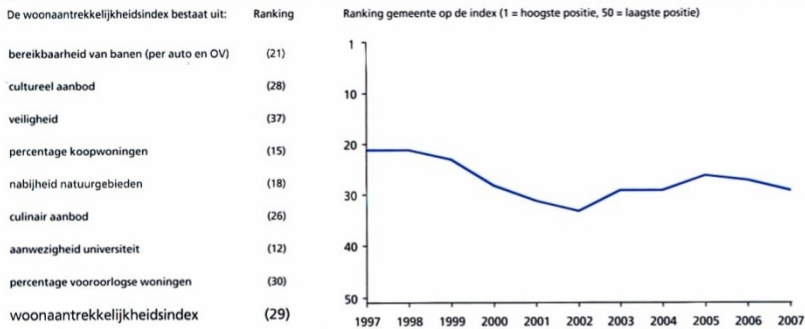
Methodiek

Korte eerste analyse Atlas voor Gemeenten 2008

Twee belangrijke samengestelde indicatoren; de woonaantrekkelijkheidsindex en economische index geven een tegengesteld beeld.

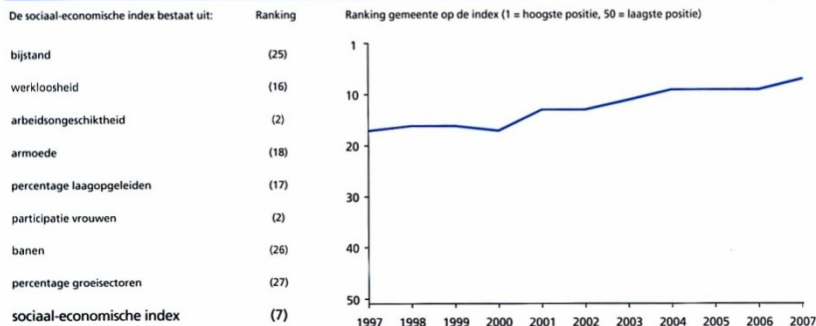
Economisch gezien staat Breda op een 7e plaats. De afgelopen jaren is telkens sprake geweest van een verbetering. Opmerkelijker is dat Breda van alle 50 steden de derde grootste verbetering laat zien van de sociaal-economische positie in de periode 1997-2007. Op het gebied van (jeugd)werkloosheid scoort Breda ruim beter dan het gemiddelde van de 50 grotere gemeenten. Wat betreft langdurige werkloosheid is die positie net iets beter dan het gemiddelde. Omgerekend naar de kruitvatindicator kunnen we stellen dat, hoewel het percentage gunstiger is dan het gemiddelde van de 50 grotere gemeenten, Breda vrij veel langdurig werklozen in een kansrijke omgeving telt. Wat betreft de kruitvatindicator jeugdwerkloosheid scoort Breda veel gunstiger. Dit zou betekenen dat de langdurige werkloosheid in de nabije toekomst gaat verbeteren. Breda moet echter wel rekening houden met leefbaarheidsproblemen als gevolg van een onvrede onder langdurig werklozen.

Woonaanrekkelijheidsindex

29

Sociaal-economische index

7

De **woonaanrekkelijheid** van Breda scoort met een 29^e plaats laag. De afgelopen jaren is al sprake geweest van een daling. De lage score wordt vooral veroorzaakt door de lage scores op veiligheid, het culturele- en culinaire aanbod en bereikbaarheid (vervoer) van banen, het kleine aandeel vooroorlogse woningen en het relatief lage percentage koopwoningen. Verder speelt ook de afwezigheid van een universiteit hierbij een rol.

Er is dit jaar voor het eerst een lage score te zien op **leefbaarheid**, het deel van de bevolking dat in een problematische omgeving woont. Deze score wordt bepaald door de mate van onveiligheid(sgevoel), vernielingen, geweld, diefstal en overlast in de wijk. Breda neemt hierin de 5^e plek in van slechtst scorende gemeenten. Waaraan dat precies ligt is niet te achterhalen omdat het om een statistisch berekende score gaat. Vorig jaar scoorde Breda nog een 20^e plaats op leefbaarheid. De onderzoekers geven ter relativering aan dat een kleine verbetering of verslechtering gigantische gevolgen kan hebben voor de ranglijst. Dit omdat een aantal gemeenten met de uitkomsten dicht bij elkaar liggen. Zowel qua veiligheid (misdrijven en vernielingen) als veiligheidsgevoel scoort Breda iets slechter dan het gemiddelde van de 50 grotere gemeenten. Met de overlastscore is het veel beter gesteld dan het gemiddeld. Breda heeft ook weinig potentiële probleemgroepen.

In het algemeen scoort Breda op **allerlei andere aspecten** rond het gemiddelde van de 50 steden. Alleen op het terrein van de economie wordt hoger gescoord. Op gebied van cultuur qua aanbod en bezoek scoort Breda laag.

Conclusie

De ranglijsten van de Atlas voor gemeenten maken het mogelijk om Breda op diverse terreinen met andere gemeenten te vergelijken. Doet Breda het goed of minder goed? Ondanks de schat aan gegevens en het nut om gemeente te vergelijken zijn enkele kanttekeningen bij de

methodiek en definities op z'n plaats. De gegevens (indicatoren) zijn gekozen omdat ze voor elke stad voor handen zijn. Het gaat veelal om landelijke bronnen die vaak erg algemeen zijn en de specifieke context missen. Breda heeft voor haar specifiek beleid ook specifieke indicatoren en gegevensbronnen. Zo wordt bijvoorbeeld in de woonaantrekkelijkheidsscore het aantal theatervoorstellingen en concerten in de gemeente gemeten, maar niet de kwaliteit of omvang hiervan. Een grote voorstelling in het Chassé Theater telt even zwaar als een kleine voorstelling in een kleine schouwburg elders in Nederland. Om dezelfde aantrekkelijkheid van het wonen te meten wordt in Breda de WOZ waarde van panden aangehouden en hiermee scoort Breda op de 2 plaats van 16 grote steden.

Van de leefbaarheidsindicator die het percentage van de bevolking aangeeft dat in een problematische omgeving woont geven de onderzoekers zelf aan dat kleine verbeteringen of verslechtingen al enorme verschuivingen kunnen betekenen op de ranglijst. Veel onderwerpen worden in Bredase monitoren uitgediept, zodat meer inzicht verschaft wordt in de redenen van hoge of lage scores, in ontwikkelingen en aspecten van het Bredase beleid waaraan prioriteit wordt gegeven. Bij een benchmark is het namelijk belangrijk je niet te verliezen in alle informatie die er is, maar alleen te vergelijken daar waaraan je in je eigen beleid prioriteit geeft.

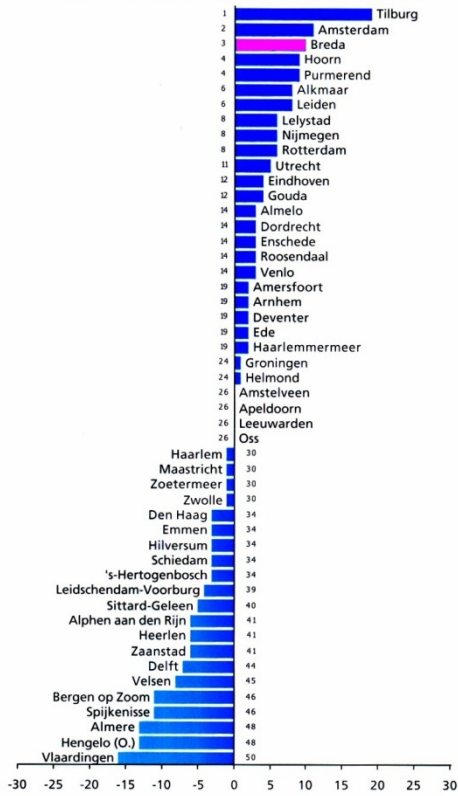
In de loop van dit jaar zullen een aantal thema's, waarop Breda vergeleken kan worden met andere steden, in de digitale nieuwsbrief en de website van Onderzoek en Informatie worden uitgewerkt.

Verder moeten we niet uit het oog verliezen dat Breda een relatief grote stad is: de 9^e stad van het land en dat daar dus ook grootstedse problemen bij horen. Met andere woorden: als 9^e stad is het geweldig als je in de ranglijsten beter dan het gemiddelde scoort en is het eigenlijk best te begrijpen dat Breda af en toe iets slechter dan het gemiddelde van die 50 grotere steden scoort. Dit laatste in ogenschouw nemend, kunnen we concluderen dat Breda het goed doet. Het enige waarop Breda in de lijsten minder scoort dan je zou verwachten van de 9^e stad, zijn de door de onderzoekers gekozen indicatoren voor leefbaarheid, woonaantrekkelijkheid, kunst en cultuur. Met de komst van het grafisch museum, nieuwe bioscopen en nieuw cultuurbeleid zou Breda qua cultuur misschien kunnen stijgen. Vast staat dat met een hogere score op het culturele vlak, ook de woonaantrekkelijkheidsscore in Breda verbetert. De lage score op de woonaantrekkelijkheid heeft namelijk vooral te maken met de gekozen maat van het culturele aanbod (het aantal theatervoorstellingen en concerten in de gemeente) en de beneden gemiddelde score op veiligheid. Deze onveiligheid en overlast zijn overigens aan het stijgen. Volgend jaar moet blijken of de lage score op leefbaarheid een eenmalige dip is geweest.

Op economisch terrein is het de uitdaging de gunstige positie te behouden en verder uit te bouwen.

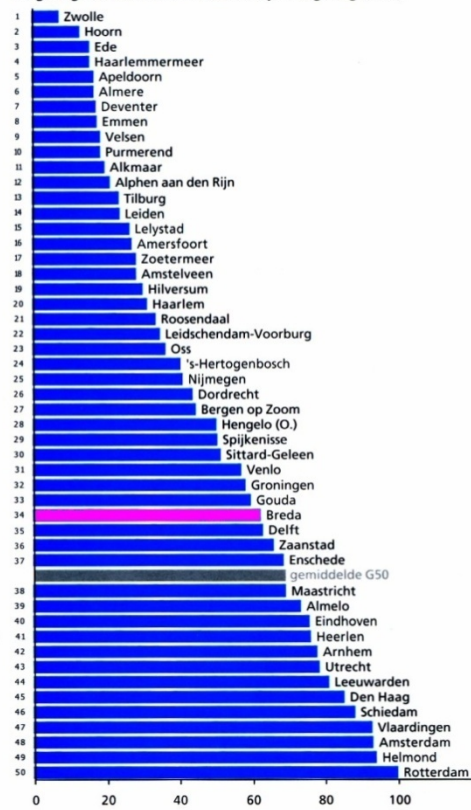
Sociaal-economische stijgers en dalers

Verbetering/verslechtering vd sociaal-economische positie 1997-2007

Kruitvat (langdurige werkloosheid)

Langdurige werkloosheid in een kansrijke omgeving (2007)

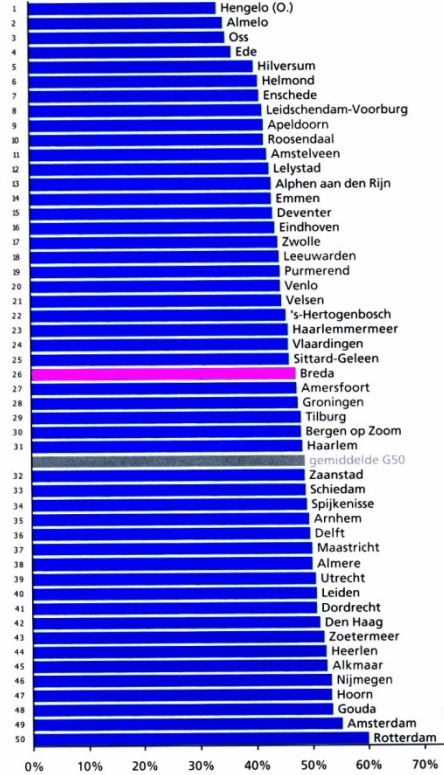
Leefbaarheid

Deel van de bevolking dat in een problematische omgeving woont

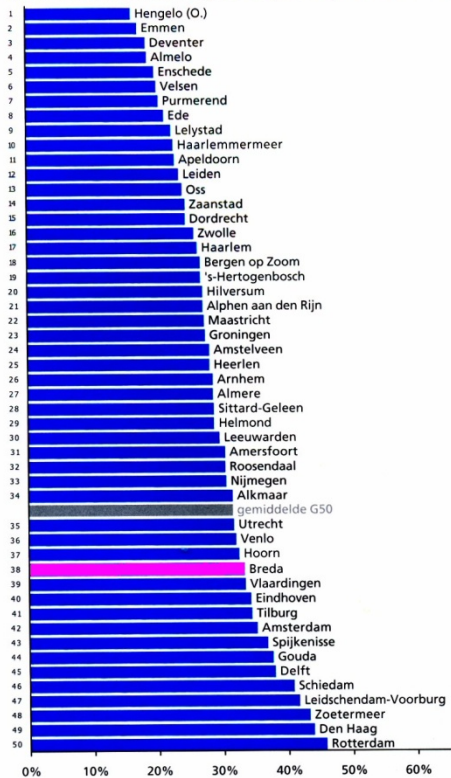
Overlast

Aantal mensen dat overlast ervaart als percentage van de bevolking

Onveiligheidsgevoel

Aantal mensen dat zich onveilig voelt als percentage van de bevolking

Onveiligheid

Gewogen samengestelde index obv geweldsmisdrijven en vernielingen

